

Հաստատված է՝  
ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյանի  
մ/դ տնօրեն՝ \_\_\_\_\_ ք. Գալստյան

Կ.Տ.  
« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2023 թ.

Արմավիրի մարզ  
«Բաղրամյանի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ  
<<ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ>>  
առարկայի  
2023-2024 ուստարի

IX դասարանի  
ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

Շաբաթական 2 ժամ

Տարեկան 68 ժամ

Քննարկվել է մասնախմբի 2 նիստում

Մասնախմբի նախագահ՝

Լ. Փիլիպոսյան

Ստուգված է

Ուսումնական գծով փոխտնօրեն՝

Ռ. Գասպարյան

Ուսուցչուհի՝

Լ. Ավագյան

# ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ 9

## <<Հայաստանի աշխարհագրություն>>

### I կիսամյակ

/ 30 ժամ, շաբաթական 2 ժամ/

h/h	ԹԵՄԱ, ԴԱՍ	ԺԱՄԱ ՔԱՆԱԿ	ՏՆԱՅԻՆ ՀԱՆՁ.	ԶԱՓՈՐՈՇՉԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ
1	<b>Թեմա- 1Հայկական լեռնաշխարհի բնությունը</b> <b>Թեմայի բովանդակությունը</b> Հայաստանն աշխարհի քարտեզում. սահմանները, աշխարհագրական դիրքը:	1	էջ 3-5	<b>Ա ՄԱԿ Իմանա</b> Հայաստանի (Հայկական լեռնաշխարհի) տարածքի մեծությունը, սահմանները և աշխարհագրական դիրքը: <b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ Հայաստանի տարածքը և սահմանները : <b>Իմանա</b> հայտնի երկրաշարժերը և հրաբուխները, լեռնագրական գլխավոր միավորները, ընդերքի գլխավոր հարստությունները, կլիման ձևավորող գլխավոր գործոնները, ջրագրական գլխավոր օբյեկտները, ՀՀ գլխավոր հողատիպերը, հիմնական լանդշաֆտային գոտիները: <b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ Հայկական լեռնաշխարհի լեռնագրական գլխավոր միավորները, Հայկական լեռնաշխարհի գլխավոր գետերը և լճերը
2	Հայկական լեռնաշխարհի երկրաբանական կառուցվածքը:	1	էջ6-8	<b>Բ ՄԱԿ-Իմանա</b> ՀՀ տարածքի ձևավորման երկրաբանական առանձնահատկությունները, կլիմայի բնորոշ գծերը, տարվա եղանակների բնութագիրը, ջրաբանական առանձնահատկությունները, ջրային ռեսուրսները: Հողային ծածկի, բուսական ծածկի, կենդանական աշխարհի հիմնական առանձնահատկությունները, բնական պայմանների վերընթաց գոտիականությունը: <b>Կարողանա</b> բացատրել ՀՀ հողաբուսական ծածկի առանձնահատկու-
3	Ռելիեֆի հիմնական ձևերը. եզրային լեռների համակարգ:	1	էջ8-15	
4	Կլիման:	1	էջ 16-18	
5	Ներքին ջրերը. խոշոր գետերը, լճերը, ստորերկրյա ջրերը,	1	էջ 18-22	
6	Հողերը, բուսականությունը, կենդանական աշխարհը:	1	էջ 22-26	

				թյունները, թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ օգտակար հանածոների գլխավոր հանքավայրերը, ՀՀ գլխավոր գետերը, լճերը, ջրամբարները, գլխավոր հողատիպերի տարածման շրջանները, բուսական ու կենդանական տեսակների տարածման շրջանները: <b>Գ ՄԱԿ-Իմանա</b> ջերմության և խոնավության բաշխման օրինաչափությունները, ջրային հաշվեկշիռը: <b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ և բնութագրել լանդշաֆտային գոտիները, օդերևութաբանական տվյալների հիման վրա կազմել ջերմաստիճանի օրական և տարեկան ընթացքի կորերը:
2	<b>ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԻ Թեմա- Ընդհանուր ակնարկ Թեմայի բովանդակությունը</b>			
7	Տարածքը, սահմանները: Աշխարհագրական դիրքը.	1	Էջ 27-30	<b>Ա ՄԱԿ Կարողանա թվարկել</b> և քարտեզի վրա <b>ցույց տալ</b> ՀՀ մարզերը և մարզկենտրոնները: <b>Բ ՄԱԿ-Իմանա</b> ՀՀ վարչատարածքային կառուվածքը, պետական կառավարման և տեղական
8	վարչատարածքային բաժանումները	1	Էջ 30-33	ինքնակառավարման միավորներ <b>Գ ՄԱԿ-Իմանա</b> Հայաստանի առաջին հանրապետության պետական տարածքի և սահմանների ձևավորումը, այն հիմնական միջազգային և
9	<b>ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ</b>	1		ռեգիոնալ կազմակերպությունները, որոնց անդամակցում է ՀՀ: <b>Կարողանա բացատրել</b> Լեռնային Ղարաբաղի (Արցախի) հիմնախնդիրը
	<b>Թեմա - ՅՔնությունը Թեմայի բովանդակությունը</b>			<b>Ա ՄԱԿ Իմանա</b> Հայաստանի ) տարածքի մեծությունը, սահմանները և աշխարհագրական դիրքը: <b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ Հայաստանի տարածքը և սահմանները : <b>Իմանա</b> հայտնի երկրաշարժերը և հրաբուխները, լեռնագրական գլխավոր
10	Երկրաբանական կառուցվածքը:	1	Էջ 34-38	միավորները, ընդերքի գլխավոր հարստությունները, կլիման ձևավորող գլխավոր
11	Օգտակար հանածոները.	1	Էջ43-45	

12	Ռեկիեֆը: Լեռնագրական մարզերը.	1	Էջ 46-48	գործոնները, ջրագրական գլխավոր օբյեկտ- ները, ՀՀ գլխավոր հողատիպերը, հիմնական լանդշաֆտային գոտիները: <b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ Հայկական լեռնաշխարհի լեռնագրական գլխավոր միավորները, Հայկական լեռնաշխարհի գլխավոր գետերը և լճերը
13	Կլիման: Կլիմայի վերընթաց գոտիականությունը:	1	Էջ 49-52	<b>Բ ՄԱԿ-Իմանա</b> ՀՀ տարածքի ձևավորման երկրաբա- նական առանձնահատկությունները, կլիմայի
14	Ներքին ջրերը: Գետերը :	1	Էջ 52-55	բնորոշ գծերը, տարվա եղանակների բնութա- գիրը, ջրաբանական առանձնահատ- կությունները, ջրային ռեսուրսները: Հողային
15	Լճերը, դրանց ծագումը: Սևանա լիճ:	1	Էջ 56-59	ծածկի, բուսական ծածկի, կենդանական աշ- խարհի հիմնական առանձնահատկություն- ները, բնական պայմանների վերընթաց գոտի- ականությունը: <b>Կարողանա</b> բացատրել ՀՀ հողաբուսական ծածկի առանձնահատկու- թյունները, թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ
16	Հողային ծածկույթը:	1	Էջ 60-62	օգտակար հանածոների գլխավոր հանքա- վայրերը, ՀՀ գլխավոր գետերը, լճերը, ջրամ- բարները, գլխավոր հողատիպերի տարածման
17	Բուսականությունը : Կենդանական աշխարհը:	1	Էջ 63-65	շրջանները, բուսական ու կենդանական տեսակների տարածման շրջանները: <b>Գ ՄԱԿ-Իմանա</b> ջերմության և խոնավության բաշխման օրինաչափությունները, ջրային հաշվեկշիռը:
18	Վերընթաց լանդշաֆտային գոտիականություն	1	Էջ 66-69	<b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա ցույց տալ և բնու- թագրել լանդշաֆտային գոտիները, օդերևութա- բանական տվյալների հիման վրա կազմել ջերմաստիճանի օրական և տարեկան ընթացքի կորերը:
19	Բնօգտագործման և բնապահպանության հիմնախնդիրները	1	Էջ 70-72	
20	Հատուկ պահպանվող տարածքները: ՀՀ <<Կարմիր գրքերը>>	1	Էջ 73-76	
21	Թեմատիկ ամփոփիչ աշխատանք	1		

22	<b>Թեմա - 4 Բնակչությունը</b>  <b>Թեմայի բովանդակությունը</b>  Թիվը, շարժընթացը:	1	Էջ 80-82	<p><b>Ա ՄԱԿ-Իմանա</b> ՀՀ բնակչության թվաքանակը, փոփոխությունները, բնական աճի ցուցանիշները, բնակչության թվի դինամիկան</p> <p>Ուրբանիզացման մակարդակը, գլխավոր քաղաքները:</p> <p><b>Կարողանա</b> քարտեզի վրա <b>ցույց տալ</b> հայկական համայնքները, թվարկել և քարտեզի վրա ցույց տալ հայաշատ պետությունները և խոշոր քաղաքները:</p> <p><b>Բ ՄԱԿ-Իմանա</b> բնակչության ազգային կազմի փոփոխությունները, արտագաղթի և ներգաղթի առանձնահատկությունները, հայկական սփյուռքի ձևավորման պատճառները, ՀՀ բնակչության կազմը, աշխատանքային ռեսուրսները, դրանց որակական և քանակական ցուցանիշները, միգրացիայի գլխավոր ուղղությունները, տարաբնակեցման առանձնահատկությունները, քաղաքների դասակարգումը, Երևան քաղաքի աշխարհագրական բնութագիրը:</p> <p><b>Կարողանա</b> <b>բացատրել</b> բնակչության բնական աճի փոփոխման պատճառները, բնակչության արտագաղթի և ներգաղթի պատճառները, քարտեզի վրա <b>ցույց տալ</b> Հայաստանի խտաբնակ մարզերը</p> <p><b>Գ ՄԱԿ-Իմանա</b> տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը ըստ տարբեր ցուցանիշների, բնակչության զբաղվածության հիմնախնդրի էությունը, իր բնակավայրի աշխարհագրական առանձնահատկությունները: <b>Կարողանա</b> վիճակագրական տվյալների հիման վրա կազմել բնակչության շարժընթացի գրաֆիկ, <b>բացատրել</b> բնակչության խտության փոփոխությունները վերընթաց ուղղությամբ:</p>
23	Բնակչության բնական և մեխանիկական շարժերը :	1	Էջ 83-86	
24	Բնակչության կազմը.: Աշխատանքային ռեսուրսներ:	1	Էջ 87-89	
25	Բնակչության տեղաբաշխումը : Տարաբնակեցո	1	Էջ 90-92	
26	<b>Խոշոր քաղաքները</b>  <b>Մայրաքաղաք</b>	1	Էջ 98-102	
27	<b>ՀՀ տնտեսությունը</b>  <b>Ընդհանուր բնութագիրը</b>	1	Էջ 102-106	
28	<b>ՀՀ արդյունաբերությունը: Ճյուղային կառուցվածքը</b>	1	Էջ 108-111	
29	<b>Վառելիքաէներգետիկ համալիրը</b>	1	Էջ 112-115	
30	<b>Վիսամյակային ամփոփիչ կրկնություն</b>	1	Էջ 116-120	

